

Brüssel, 18.3.2015
COM(2015) 131 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi ja Kesk-Ameerika assotsiatsioonilepingu IV osa rakendamist käsitlev aastaaruanne

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi ja Kesk-Ameerika assotsiatsioonilepingu IV osa rakendamist käsitlev aastaaruanne

Sissejuhatus

EL sõlmis assotsiatsioonilepingu (edaspidi „leping”) Kesk-Ameerika riikidega 29. juunil 2012. Lepingu kaubandust hõlmavat IV osa on alates 1. augustist 2013 ajutiselt kohaldatud Nicaragua, Hondurase ja Panama suhtes, alates 1. oktoobrist 2013 El Salvadori ja Costa Rica suhtes ning viimasena alates 1. detsembrist 2013 Guatemala suhtes¹.

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lepingu rakendamisest regulaarselt. Lisaks sellele esitab komisjon kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrusega (EL) nr 20/2013, millega rakendatakse lepingu kahepoolne kaitseklausel ja banaane käsitlev stabiilsusmehhanism² (edaspidi „määrus”), Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase aruande. Käesolev aruanne vastab nimetatud tingimusele.

Vastavalt määruse artiklile 13 koosneb aruanne kolmest osast:

- statistika kokkuvõtte ja kaubavoogude üldine hindamine (2. osa);
- teave mitmesuguste asutuste tegevuse kohta, kelle ülesandeks on teostada järelevalvet lepingu rakendamise üle (3. osa), sealhulgas lepingu kaubandust ja jätkusuutlikku arengut käsitlevas jaotises kindlaksmääratud kohustuste täitmise kohta (4. osa);
- teave määruses osutatud järelevalvetegevuse kohta (5. osa).

2. ÜLDHINNANG: KAUBANDUSE ARENG

2.1. Meetod

Käesoleva esimese aastaaruande jaoks kasutada olevate andmete vähesus takistab lepingu mõju kohta kindlate järelduste tegemist. On võimatu järeldada, et muutused kaubavoogudes tulenevad üksnes lepingu rakendamisest, neid andmeid mõjutavad ka mitmed muud tegurid nagu kaupade nõudluse ja maailmaturu hindade kõikumine. Samuti tuleks meenutada, et kuna majanduste arengutaseme asümmeetria väljendub riikide vastavates tollitariifistikes, on tariifide kaotamise periood Kesk-Ameerika puhul pikem kui ELis. Selle tulemusena on lepingu esimesel kohaldamisaastal tollitariifide vähendamine kõrgem Kesk-Ameerikast ELi suunduva impordi puhul kui EList Kesk-Ameerikasse suunduva impordi puhul.

Tuleb märkida, et enne lepingu rakendamist võimaldati Kesk-Ameerika riikidele üldise soodustuste süsteemi raames sooduspääsu ELi turule, millega antakse arenguriikidele tariifseid soodustusi. Nimetatud kava rakendamisel kohaldati juba mõnede oluliste Kesk-Ameerika toodete (nt kohv ja puuviljad) suhtes tollimaksuvaba režiimi. Lepingu alusel antud tariifsed soodustused hõlmavad siiski suuremat valikut tooteid kui üldise soodustuste süsteem

¹ Lepingut kohaldatakse ELis ajutiselt, kuni kõik liikmesriigid on selle ratifitseerinud. Ratifitseerimise seisust annab ülevaate nõukogu veebisait: <http://www.consilium.europa.eu/policies/agreements/search-the-agreements-database?command=details&lang=en&aid=2012001&doclang=EN>

² Vaata: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32013R0020>

ning muudavad need soodustused alaliseks. Loodetakse, et leping aitab mitmekesistada Kesk-Ameerika riikide eksporti, kuid see võtab aega.

Järgmise kahepoolsete kaubavoogude analüüsi aluseks on 12kuulise perioodi (2013. aasta oktoober kuni 2014. aasta september) võrdlusandmed, mida võrreldakse eelmise aasta sama perioodiga (2012. aasta oktoober kuni 2013. aasta september). Edaspidi viidatakse rakendamise esimese aasta puhul 12kuulisele perioodile 1. oktoobrist 2013 kuni 30. septembrini 2014. Kui ei ole teisiti märgitud, on käesoleva aruande aluseks Eurostati andmed.

Tuleb märkida, et Eurostati ja Kesk-Ameerika riikide statistikas esineb Panama (255 %) ja Costa Rica (46 %) puhul märkimisväärseid lahknevusi. Nimetatud lahknevusi on arutatud turulepääsu allkomitees ning lepiti kokku, et nende põhjuste välja selgitamiseks teostatakse ühisanalüüs.

2.2. Kesk-Ameerika riikidega vahetatavate kaubavoogude üldine areng (kaubad)

ÜRO Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna majanduskomisjoni uued andmed näitavad, et välismaised otseinvesteeringud Kes-Ameerikasse olid 2014. aasta esimesel poolaastal 2013. aastaga võrreldes jätkuvalt suhteliselt stabiilsed. Sellegipoolest vähenes Kesk-Ameerika riikide ning kõnealuse piirkonna ja ülejäänud maailma vaheline kaubandus³ 1–2 %. Sarnaselt vähenesid ELi kaubavood 3 % võrra.

Vaatamata sellisele üldisele kaubavoogude langusele ning kuigi lõplike järelduste tegemine oleks ennatlik, on teatavate riikide ja konkreetsete kaupade puhul märgata kasvutrendi. ELi kaubavahetus on Kesk-Ameerika piirkonnaga jäänud stabiilseks või isegi suurenenud, see ei kehti Panama puhul, kellega kaubavahetust on võrreldes 2012. aastaga tabanud märkamisväärne vähenemine (-11,9 %). See võib aga siiski olla seotud ELi Lõuna-Ameerikasse suunduva ekspordi üldise vähenemisega, seal mängib piirkondliku keskusena olulist rolli Panama vabakaubandustsoon.

Tulenevalt 2013. aastal esialgse kohaldamise kuupäevaga seotud teadmatusel võisid ettevõtjad kogeda probleeme lepinguga kaasneva kasu integreerimisel oma otsustesse. Sellest olenemata viitavad näitajad asjaolule, et ettevõtjad teatavates sektorites kasutavad üha rohkem lepinguga loodud võimalusi.

ELi Kesk-Ameerikast imporditud kaupade väärtus suurenes 3,4 % (6,629 miljonit eurot), samal ajal ELi eksport Kesk-Ameerikasse vähenes 6,3 % (5,106 miljonit eurot) võrra. ELi kaubandusbilanss oli 2014. aastal seetõttu 1,528 miljoni euro ulatuses puudujäägis (aasta varem oli puudujääk 962 miljonit eurot).

³ IMFi andmed.

	Eksport		Sissevedu		Kaubavood kokku	
Costa Rica	812	1,5 %	4 096	-0,7 %	4 908	-0,4 %
El Salvador	574	13,9 %	191	-6,0 %	766	8,1 %
Guatemala	829	7,7 %	619	4,0 %	1 448	6,1 %
Honduras	421	15,3 %	791	3,1 %	1 213	7,0 %
Nicaragua	165	0,0 %	305	28,7 %	470	16,9 %
Panama	2 305	19,0 %	627	29,7 %	2 932	11,9 %
Kokku	5 106	-6,3 %	6 629	3,4 %	11 736	-1,1 %

ELi ja Kesk-Ameerika riikide vaheline kaubavoog ja selle aastane muutus (eurodes – ajavahemik 1. oktoober 2013 kuni 30. september 2014)

ELi Kesk-Ameerikasse suunduva ekspordi peamine sihtkoht oli Panama (46 %), kellele järgnesid Guatemala ja Costa Rica (mõlemad 16 %). CTCI kategooriate kohaselt olid peamised ekspordiartiklid masinad ja transpordivahendid (32,7 %), millele järgnesid kemikaalid (17,5 %). ELi eksport on üpris mitmekesine ning 15 enim eksporditud toodet (väärtuse poolest) hõlmasid 28 % koguekspordist. Kokku eksporditi lepingu esimese rakendamisaasta jooksul Kesk-Ameerikasse 5 817 erinevat toodet (muutus +0,5 % võrreldes eelmise aastaga).

ELi eksport Kesk-Ameerikasse vähenes 6,3 % võrra. Selline vähenemine, mis hõlmab peamiselt Panamat (-19 %), võib olla seotud üldise negatiivse suundumusega Lõuna-Ameerika piirkonnas. ELi eksport Kesk-Ameerikasse on märkimisväärselt varieeruv (nii positiivselt kui ka negatiivselt) selliste toodete puhul nagu masinad, vedurid, lennukid ja laevad, mis kujutavad endast suurt osa koguekspordist ning mille puhul on kaubaveod seotud tööstus- või kapitaliinvesteeringutega.

Uutele turgudele sisenemine võtab aega ning ei sõltu üksnes vabakaubanduslepingu olemasolust, vaid tuleks märkida, et ELi ekspordi puhul Kesk-Ameerikasse, mis kasvas kõige rohkem suhteliste näitajate poolest, kohaldatakse lepingu rakendamisel 9 sektori puhul 15st tariifset sooduskohtlemist:

- **õhusõidukite** osa suurenes esimese rakendamisaasta jooksul 2,5 miljonilt eurolt 39,5 miljonile eurole (+1431 %),
- **piltide ja trükiste** osa suurenes 0,4 miljonilt eurolt 3,4 miljonile eurole (+644 %),
- **joogiklaaside** osa suurenes 0,3 miljonilt eurolt 1,6 miljonile eurole (+432 %).

Peamisteks **ekspordiartikliteks Kesk-Ameerikast** olid seadmed ja masinad (42 %), millele järgnesid toiduained ja elusloomad (39,4 %). Peamisteks ELi suunduva Kesk-Ameerika ekspordi lähteriikideks on Costa Rica (62 %), Honduras ja Panama (mõlemad 11 %).

Seadmete ja masinate import Kesk-Ameerikast lähtub peamiselt Costa Ricast (86 % kogu Kesk-Ameerikast imporditud masinatest ja seadmetest).

Kokku imporditi lepingu esimese rakendamisaasta jooksul Kesk-Ameerikast 2 281 erinevat toodet (muutus +3 % võrreldes eelmise aastaga). Vaatamata sellele positiivsele muutusele on Kesk-Ameerikast imporditud toodete mitmekesisus jätkuvalt piiratud: 4 enim imporditud toodet hõlmavad ligikaudu 60 % ELi suunduvast Kesk-Ameerika koguimpordist (andmetöötlusseadmete (IT emaplaadid) elektronlülitused) 32 %, kohv 10 %, banaanid 10 % ja ananassid 7 %).

Kokku suurenes Kesk-Ameerika import ELi lepingu esimese rakendusaasta jooksul 3,4 % võrra, seda vaatamata asjaolule, et kahe kõige enim kaubeldud toote import vähenes (andmetöötlusseadmete lülitused ja kohvi import vähenes vastavalt 7,2 % ja 17 %). Need vähenemised on arvatavasti seotud välisteguritega: andmetöötlusseadmete impordi vähenemine võib olla esimeseks märgiks käimasolevast ümberkorraldusest kõnealuses valdkonnas, mida põhjustab hiljutine teadaanne selle kohta, et Kesk-Ameerikas tegutsev oluline tootja viib oma tootmisüksused Costa Ricast üle Kagu-Aasiasse. Kohviimpordi vähenemine on seotud karmi põua ning kohvi rooste epideemiaga (hispaania keeles „roya”).

Märkimisväärsed positiivsed muutusi äsja liberaliseeritud Kesk-Ameerika ekspordis on täheldatud järgmiste toodete puhul:

- **suhkruroomelassi** import kasvas 394 % (8 miljonilt eurolt 41 miljonile eurole);
- **külmutatud krevettide** import kasvas 63 % (0,1 miljonilt eurolt 0,16 miljonile eurole);
- **pudelirummi** import kasvas 205 % (5,6 miljonilt eurolt 17 miljonile eurole);
- **manioki** import kasvas 39 % (10 miljonilt eurolt 14 miljonile eurole);

2.5. Tariifikvootide kasutamine

Lepingus sätestatakse mitmete tariifikvootide kasutamine, mis hõlmavad teisele lepinguosalisele tariifse sooduskohtlemise võimaldamist kuni kvoodi kvantitatiivse piirmäärani. Piirmäära ületamise korral kohaldatakse enamsoodustusrežiimi tariifi.

Kvootide kasutamise esialgne analüüs viitab üldiselt, et ettevõtjad on kasutanud tariifikvoote ulatuslikult toodete puhul, millega kaubeldi juba enne lepingu esialgset kohaldamist, ning toodete puhul, millega enne lepingu rakendamist ei kaubeldud, ei suurenenud ka kaubavahetus.

EL on lubanud kehtestada **Kesk-Ameerika huvides kaheksa tariifikvooti** toodetele, mille puhul enne lepingu rakendamist puudus soodusjuurdepääs ELi turule. Kesk-Ameerika ettevõtjad ei kasutanud neid tariifikvoote 2013. aastal, v.a. suhkru tariifikvoodid, mida kasutati ära 95 % ulatuses.

2014. aastal kasutati tariifikvoote ainult kahe kategooria puhul (roosuhkur ja rumm). Lubatud 166 860 roosuhkru tonnist kasutati ära 143 791 tonni (86 %). Väärtuse poolest suurenes tariifikvoodiga hõlmatud suhkru import ELi 47,5 miljonilt eurolt 84,7 miljonile eurole (+78 %).

Päritolu	Tooted	Ühik	Tariifikvoodi maht	Import ELi	Rakendusaste
Kesk-Ameerika	Küüslauk	tonni	550	0	0 %
	Riis		21 000	0	0 %
	Maniokk		5 000	0	0 %
	Veislaste liha		10 450	0	0 %
	Seen		275	0	0 %
	Suhkrumais		1 560	0	0 %
Kesk-Ameerika v.a. Panama	Suhkur	Liitrit puhast alkoholi	154 500	135 243	88 %
	Rumm konteineris > 2 l		1 022	153	21 %
Panama	Rumm konteineris > 2 l		105	0	0 %
	Suhkur	tonni	12 360	8 548	69 %
Nicaragua	Veislaste liha		550	0	0 %

ELi poolt Kesk-Ameerikale kehtestatud tariifikvoodid – Kasutamine kuni 26. novembrini 2014

Lisaks tariifikvootidele kehtestas EL Kesk-Ameerikale teatavate kvootide raames 118 tariifireale erandi päritolureeglitest. Eelkõige koosnevad nimetatud erandid Kesk-Ameerikale kehtestatud teatavast paindlikkusest, mis hõlmab kvoodi kvantitatiivse piirmäära piires täpselt kindlaksmääratud toodete päritolu. Üle nende piirmäärade kehtivad rangemad päritolureeglid. Kõnealune kord hõlmab peamiselt tekstiilitooteid. Nimetatud erandite kasutamine on siiski peaaegu olematu ning nende kvootide alusel imporditud kogused on jätkuvalt väga väikesed ja moodustavad kaubavoost, mille suhtes on võimalik kasutada sooduskohtlemist, ainult väga väikese osa. See kinnitab hiljutiste lepingute juures märgatud üldist suundumust, et ettevõtjatel kulub oma kauplemisskanalite uue keskkonnaga kohandamiseks aega.

Kesk-Ameerika kehtestas **ELile tariifikvoodid nelja konkreetse toote puhul**. Kõnealuste tariifikvootidega kaetud kogu ELi eksport suurenes järgmiselt:

- **Soolasink:** ELi eksport suurenes 1,2 miljonilt eurolt 1,5 miljonile eurole (+22 %),

- **Piimapulber:** ELi eksport suurenes 2,9 miljonilt eurolt 5,7 miljonile eurole (+96 %),
- **Juust:** ELi eksport suurenes 7,1 miljonilt eurolt 9,3 miljonile eurole (+32 %),
- **Vadak:** ELi eksport suurenes 0,5 miljonilt eurolt 0,6 miljonile eurole (+17 %),
- **Töödeldud sealiha:** ELi eksport suurenes 9,1 miljonilt eurolt 10,6 miljonile eurole (+16 %),

Kokkuvõttes suurendasid nimetatud tariifikvoodid juba enne lepingu rakendamist kaubeldud toodete eksporti, kuigi arenguruumi veel on, kuna kehtestatud piirmäärasid ei ole veel saavutatud.

2.6. Teenused

Teenuskaubanduse andmeid saadakse märkimisväärse ajalise viivitusega ning esitatakse koondandemetena, mistõttu ei ole praeguses etapis reaalne teha teenuskaubanduse kohta samasugust analüüsi nagu kaupadega kauplemise puhul. Seda teemat käsitletakse iga-aastases rakendamisaruandes niisiis siis, kui olemas on piisavalt andmeid.

1. RAKENDUSASUTUSTE TEGEVUS

Lepinguga loodud rakendusasutused koosnevad assotsiatsiooninõukogust, mis kohtub regulaarselt ministrite tasandil, assotsiatsioonikomiteest ning kuuest allkomiteest, mis kohtuvad kord aastas. Nimetatud asutuste esimene kohtumine toimus 2014. aasta mais /juunis Hondurases, vaid kaubanduse ja säästva arengu kogu kohtumine toimus 17. –18. novembril Nicaraguas.

3.1. Tehniliste kaubandustõkete allkomitee

13. mail 2014. aastal toimunud kohtumisel vaatasid Kesk-Ameerika ja ELi läbi järgmised küsimused:

- Kesk-Ameerika poolt rakendatava 4 tehnilise eeskirja rakendamine (alkohoolsete jookide, koore (piimatooted), jalanõude märgistamine),
- kaks Costa Rica tehnilist eeskirja (rehvid ja elektriseadmed),
- Kesk-Ameerika piirkonna võetud kohustused jätkata majanduslikku integratsiooni piirkondlike tehniliste eeskirjade vastuvõtmise kaudu.

EL tuletas meelde Kesk-Ameerika kohustust esitada WTO tehniliste kaubandustõkete teavitamismenetluse raames esitatud ELi kirjalikele märkustele kirjalikke vastuseid. Kesk-Ameerika võttis selle teadmiseks ning lubas vastata.

Osana kohustustest, mis on seotud piirkondliku majandusintegratsiooni toetamiseks tehniliste eeskirjade rakendamisega, nõustus Kesk-Ameerika võtma kasutusele toodete ühtse registreerimise süsteemi. Nimetatud eeskirja veel ei rakendatud, kuid Kesk-Ameerika teatas, et vastavad uued õigusaktid on jõustumas.

3.2. Kaubanduse ja säästva arengu kogu

EL ja Kesk-Ameerika algatasid kaubandust ja säästvat arengut käsitleva dialoogi ning jagasid kogemusi siseriiklike mehhanismide kohta, kuidas edendada kodanikuühiskonna ning lepingu kaubandust ja jätkusuutlikku arengut käsitlevate sätete rakendamisele pühendunud rühmade osalemist (vt 4. osa allpool).

3.3. Intellektuaalomandi allkomitee

Intellektuaalomandi allkomitee esimene kohtumine toimus 22.–23. mail 2014 ja selle eesmärk oli järgmine:

- leppida Kesk-Ameerikaga kokku otsuse sisus, milles loetletakse kaitstud geograafilised tähised,
- vahetada mõtteid seoses käimasolevate ELi ja Kesk-Ameerika geograafiliste tähiste kaitsega seotud menetlustega, seda eelkõige seoses käimasolevate vastuväidete esitamise menetlustega, mis käsitlevad teatavaid ELi olulisi geograafilisi tähiseid, ning
- algatada dialoog selle kohta, kuidas lihtsustada geograafiliste tähiste registreerimise menetlusi Kesk-Ameerikas.

Allkomitee kohtumise tulemused olid positiivsed, kuna pooled leppisid kokku kaitstud geograafiliste tähiste loetelus ning jõudsid järeldusele, et registreerimismenetlusi Kesk-Ameerikas tuleks lihtsustada viisil, mis toetaks piirkondlikul tasandil ühtlustatud lähenemisviisi kasutamist.

3.4. Sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste allkomitee

Allkomitee 17.–18. juunil toimunud esimesel kohtumisel arutlusel olnud teemad hõlmasid impordinõudeid, kontrolle, looma- ja taimeterviseiga seotud meetmeid, vastavust ja tehnilist abi. Peamisteks eesmärkideks olid:

- jätkata lepingu rakendamisel võimalike probleemide tuvastamist ning uurida lahendusi,
- uurida turulepääsu tõkkeid ja uusi impordilubade taotlusi ning leida võimalusi, kuidas lihtsustada või laiendada kauplemist,
- saada kinnitus kõigilt Kesk-Ameerika riikidelt, et tõlgendatakse ja rakendatakse korrektselt artikleid, mis käsitlevad ettevõtjate loetelu heakskiitmist ja kontrolle, samuti selle kohta, et Kesk-Ameerika kannab kõik Euroopas Kesk-Ameerika pädevate asutuste poolt teostatavate uurimistega seotud kulud,
- arutleda Kesk-Ameerika integratsiooni taseme ning piirkonnas selle küsimuse ümber käimasolevate arutelude üle.

Kokkuvõtlikult oli allkomitee töö tulemused positiivsed ning Kesk-Ameerika näitas üles pühendumust saavutada lepingus seatud eesmärgid.

3.5. Tollimenetluste, kaubanduse soodustamise ja päritolureeglite allkomitee

Allkomitee 28.–29. aprillil toimunud esimesel kohtumisel arutasid pooled järgmisi küsimusi:

- piirkondlike kohustuste täitmine Kesk-Ameerika poolt,
- kaks selgitavat märkust päritolureeglite valdkonnas ning kuidas lahendada sooduskaubanduse esimeste kuude jooksul lepingu alusel väiksemaid praktilisi probleeme, millega ettevõtjad on kokku puutunud.

EL väljendas ka muret seoses Kesk-Ameerika riikide puhul esineva tendentsiga kasutada oma piiridel skaneerimiseadmeid ning võtta väärtuselist tollimaksu, mis ELi arvates võib olla lepinguga vastuolus.

3.6. Kaupade turulepääsu allkomitee

Kõnealuse allkomitee 19. juunil toimunud esimese kohtumise päevakava punktid olid suunatud järgmiste küsimuste läbivaatamisele:

- banaanidele miinimumekspordihinna määramist käsitlevad Costa Rica õigusaktid,
- Nicaragua poolt igas piiripunktis kaupade skaneerimise eest võetav tasu,
- ELi poolt teatavate tariifikvootidega hõlmatud Kesk-Ameerika toodete puhul halduskontrolli sisseseadmine.

Banaanidele miinimumekspordihinna määramist käsitlevate Costa Rica õigusaktidega seoses tunnistas Costa Rica, et lepingus puudub säte, mis sõnaselgelt lubaks Costa Rical selliseid õigusakte kasutada. Costa Rica on siiski arvamusel, et praegust banaanide turuhinda arvesse võttes ei kujutaks miinimumekspordihind endast kaubandustõket. EL märkis, et jätkab olukorra jälgimist.

Seoses Nicaragua kohaldatava skaneerimistasuga tuletas EL meelde, et lepingust tulenevalt ei tohiks võetavad tasud ületada pakutavate teenuste maksumust. Nicaragua kinnitas ELile, et õigusaktid on riigi rahvusvaheliste kohustustega kooskõlas.

Pooled vahetasid ka teavet võimalike tulevaste töövaldkondade kohta ning nõustusid tegema koostööd ühise usaldusväärse statistika kogumisel.

3.7. Assotsiatsioonikomitee

25. juunil toimunud assotsiatsioonikomitee kohtumisel vaadati läbi erinevates allkomiteedes tehtud töö ning arutati ka teisi kaubandusega seotud küsimusi. Erilist rõhku pandi piirkondliku majandusintegratsiooni küsimustele ning vajadusele vältida olukorda, kus Kesk-Ameerika meetmed ei takistaks kaupade vaba piirkondadevahelist voogu, kuna lihtsamatest kaubandusvoogudest suurim kasusaaja oleks Kesk-Ameerika.

Pooled arutasid Kesk-Ameerika taotlust saada kompensatsiooni seoses Horvaatia ühinemisega ELiga, tunnistati praeguseid lahknevusi lähenemisviisides ning lepiti kokku jätkata praegu dialoogi eesmärgiga leida võimalikult kiiresti lahendus. EL väljendas muret seoses Panama

mereveo abiteenuste seadusega, millega diskrimineeritakse välisettevõtjaid. EL ja Panama arutasid, kas seadus vähendab turulepääsu ning Panama teatas, et uus valitsus esitab ELile vastuse.

3.8. Assotsiatsiooninõukogu

27. juunil toimunud assotsiatsiooninõukogu kohtumisel vaadeldi assotsiatsioonikomitee tehtud tööd ning kinnitati tulemused. Assotsiatsiooninõukogu võttis vastu viis otsust, sealhulgas assotsiatsiooninõukogu ja selle erinevate struktuuride menetluseeskirjad, kaitstud geograafiliste tähiste loetelu ja vaidluste lahendamise mehhanismi menetluseeskirjad.

Kesk-Ameerika esindajad taaskinnitasid lepingu olulisust kaubanduse, piirkondliku integratsiooni ja tõhustatud suhete seisukohast ning lootsid, et lepingul on Kesk-Ameerika majanduslikule ja sotsiaalsele arengule positiivne mõju. Lisaks sellele väljendasid Kesk-Ameerika esindajad soovi, et ülejäänud 19 ELi liikmesriiki ratifitseeriks lepingu kiiresti, et oleks võimalik jõustada ka lepingu poliitikat ja koostööd käsitlevad sambad. EL esitas ülevaate ratifitseerimisprotsessi olukorra kohta Euroopas. Lisaks sellele viitas EL poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu jõustumisele 2014. aastal.

4. KAUBANDUSE JA SÄÄSTVA ARENGUGA SEOTUD KOHUSTUSTE TÄITMINE

Lepingu rakendamise esimesel aastal võetud meetmed keskendusid kaubandust ja säästvat arengut käsitlevas VIII jaotises ette nähtud institutsiooniliste struktuuride loomisele.

4.1 Institutsioonilised asjaolud

Kaubandust ja säästvat arengut käsitleva valitsuste vahelise kogu esimene kohtumine peeti 18.–19. novembril 2014 Managuas. Samaaegselt toimus kodanikuühiskonna dialoogi foorum ning sellele järgnes kogu ja foorumi ühisistung.

Kogul osalesid Kesk-Ameerika poolelt kaubandus-, töö- ja keskkonnaministeeriumi esindajad. Kodanikuühiskonna dialoogi foorumi korraldas Nicaragua kodanikuühiskonna nõuanderühm ning mitmeid ettekandeid tehti teemadel nagu töötaja õigused, kliimamuutused, õiglane kaubandus ja ettevõtja sotsiaalne vastutus. Osales üle 100 inimese.

ELi nõuanderühm koosneb Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning ELi kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatest, kes väljendasid huvi osaleda selle rühma töös pärast kaubanduse peadirektoraadi kodanikuühiskonna andmebaasi kaudu esitatud osalemiskutse avaldamist. Sekretariaadi ülesannete täitmise eest hoolitseb Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.

4.2 Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonide rakendamine

Kogu kohtumisel esitasid pooled kokkuvõtte ILO konventsioonide ja eelkõige põhikonventsioonide rakendamise kohta. Viimati nimetatutega seoses keskenduti meetmetele, mida rakendatakse laste töö vastases võitluses ning sotsiaalse dialoogi tugevdamisel. Pooled arutasid sotsiaalse dialoogi ja tõhusate ning hoiatavate sanktsioonide olulisust ametiühingute

diskrimineerimise ja vägivalga, sealhulgas ametiühingute liidrite vastu suunatud vägivalga vastases võitluses, ning vajadust kõnealuseid sanktsioone tõhusalt jõustada.

Laste tööga seoses rõhutati asjaolu, et oluline on tõhustada laste töö vastaseid jõupingutusi eelkõige mitteametlikus majanduses, samuti on oluline tõhustada tööjärelevalvet, jõupingutusi kooliskäimise määra suurendamiseks ning sotsiaalkaitset, pöörates erilist tähelepanu lastekaitsele.

EL pööras tähelepanu hiljuti vastu võetud ILO konventsioonidele ja protokollidele ning nende ratifitseerimisele ELi liikmesriikide poolt; see hõlmas eelkõige meretöönormide konventsiooni, koduabiliste inimväärse töö konventsiooni (konventsioon nr 189) ja sunniviisilise töö konventsiooni täiendavat uut protokolli (konventsioon nr 29).

Kõnealustes küsimustes suutlikkuse tõstmisega seoses tõstis EL esile eelkõige programmi, mida töötatakse välja Hondurases inimväärse töö tagamise suuniste toetamiseks.

4.3. Mitmepoolsete keskkonnaalaste lepingute rakendamine

Kogu kohtumisel andsid pooled teada selliste mitmepoolsete keskkonnaalaste lepingute rakendamisest, mis keskendusid eelkõige kliimamuutustele, ohustatud liikidele (CITES), ohtlikele kemikaalidele ja jäätmesaadetistele. Kesk-Ameerika riigid teatasid, et nad on kõik nüüdseks ratifitseerinud Rotterdami konventsiooni (ohtlike kemikaalidega kauplemise kohta) ning CITESi Gaborone paranduse.

EL juhtis tähelepanu hiljuti sõlmitud keskkonnaalastele lepingutele nagu elavhõbedat käsitlev Minamata leping ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni Nagoya protokoll, ning andis teada arengutest nimetatud lepingute rakendamisest ELis. Kesk-Ameerika riigid rõhutasid piirkonna haavatavust kliimamuutuste suhtes, mis mõjutab otseselt eksporttoodangut nagu kohv, ning vajadust tegeleda olukorraga kohanemisega. Mitmed neist esitasid ka ambitsioonika kava suurendada taastuenergia osakaalu oma energiavarustuses.

4.4. Kaubandust ja säästvat arengut käsitleva positiivse kava väljatöötamine

Kogu kohtumise ja kodanikuühiskonna dialoogi foorumi ajal esitati mitmeid näiteid selle kohta, kus tootmisel ja kauplemisel oli olnud positiivne keskkonnaalne ja sotsiaalne mõju. Kirjeldati valitsuste poliitikat edendada selliseid lahendusi, samuti ettevõtjate, ametiühingute, keskkonnaalaste valitsusväliste organisatsioonide ja kogukondade vahelisi partnerlusi. Ühised teemad hõlmasid ettevõtjate sotsiaalset vastutust, taastuenergiat, jätkusuutlikku põllumajanduslikku tootmist, keskkonnasäästlikumaid tootmisprotsesse ja säästvat turismi.

Kogu leppis kokku, et keskpika perioodi eesmärkide kindlaks määramiseks peetakse täiendavaid arutelusid. Selles protsessis on olulisel kohal käimasoleva ja kavandatud arengukoostöö ühistoetus piirkonnale ning Atlandi mõlema kalda kodanikuühiskonna kaasamine.

5. EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUSE (EL) NR 20/2013 (MILLEGA RAKENDATAKSE KAHEPOOLNE KAITSEKLAUSEL JA BANAANE KÄSITLEV STABIILSUSMEHCHANISM) RAKENDAMINE

Määrusega kehtestatakse asjakohased menetlused, millega vältida tõsise kahju tekkimist ELi banaanisektorile juhul, kui tollimaksude vähendamise tulemusena imporditakse banaane niivõrd suures koguses, mis põhjustaks või ähvardaks põhjustada ELi banaanitööstusele tõsist kahju.

Seega on komisjon kooskõlas määruse artiklitega 3 ja 13 teostanud järelevalvet Kesk-Ameerika riikidest pärit banaanide impordi arengu üle, et hinnata, kas määruses kehtestatud tingimused on täidetud, et algatada kaitsemeetmetega seotud uurimine või kohaldada eelneva järelevalve meetmeid.

5.1. Muutused Kesk-Ameerika banaanimpordis

Lepingu esimesel rakendamisaastal ei algatanud komisjon ühtki kaitsemeetmetega seotud uurimist ega võtnud eelneva järelevalve meetmeid ega saanud ühtki sellekohast taotlust, kuna määruses kehtestatud tingimused kaitsemeetmetega seotud uurimise algatamiseks või eelneva järelevalve meetmete kohaldamiseks ei olnud täidetud.

	2013			2014*		
	Sisseve du	Käivituste gur	Rakendamis määr	Sisseve du	Käivituste gur	Rakendamis määr
Costa Rica	131 519	1 178 750	11 %	856 007	1 230 000	70 %
Panama	58 935	431 250	14 %	203 737	450 000	45 %
Honduras	1 749	57 500	3 %	3 622	60 000	6 %
Guatemala	21	57 500	0 %	22 861	60 000	38 %
Nicaragua	0	11 500	0 %	0	12 000	0 %
El Salvador	0	2 300	0 %	0	2 400	0 %

(*) kuni 10. detsembrini 2014

Stabiliseerimismehhanismi raames toimunud banaanide import

6. KOKKUVÕTE

Lepingu kaubandust käsitleva osa mõju kohta on veel liiga vara kokkuvõtlikku hinnangut anda.

Vaatamata negatiivsele üleilmsele keskkonnale, mis hõlmab ka nõudluse üldist langust 2014. aastal, jäid kaubavood Kesk-Ameerikaga suhteliselt stabiilseks ning teatavates sektorites

toimus märkimisväärne tõus. ELi kaubavood enamike Kesk-Ameerika riikidega (v.a. Panama) suurenesid. Lisaks sellele viitab olemasolevate tariifikvootide suhteliselt madal kasutusmäär võimalusele kahe piirkonna vahelisi kahepoolseid kaubavooge veelgi suurendada.

Banaanidega seoses on Kesk-Ameerika riikide import jäänud üldiselt stabiilseks ning allapoole kehtestatud piirmäärasid, mistõttu ei olnud soodustollimaksude peatamist vajalik algatada.

Kesk-Ameerikaga on kokku lepitud tehniliste meetodite ja kaubavoogusid käsitlevate andmete tehnilise läbivaatamise teostamises, mis peaks võimaldama tulevikus senisest üksikasjalikumate analüüside koostamist.

Komisjoni kokkuvõtliku järelduse kohaselt lepingu esimese rakendamisaasta kohta võib öelda, et sellega kaasnes lepingu institutsioonilise raamistiku kiire loomine ja toimimine, ning rakendamisprotsess on kulgenud üldiselt positiivselt. Lepingu rakendamist käsitlev poolte vaheline ametlik protsess jätkub erinevate rakendusasutuste vaheliste kohtumiste kontekstis, kohtumised leiavad aset 2015. aasta keskpaigaks.

Rakendamise teine aasta keskendub endiselt lepingu asjakohasele rakendamisele, et mõlema piirkonna ettevõtjad saaksid lepingu pakutud võimalusi täielikult ära kasutada. Komisjon osaleb meetmetes, mis on suunatud ettevõtjate teadlikkuse tõstmisele lepinguga loodud võimaluste kasutamisel. Nimetatud meetmeid võetakse nii ELis kui ka Kesk-Ameerikas, sealhulgas Kesk-Ameerikas teostatavate koostööprojektide raames.